

Ustawa z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. z 2021r., poz. 2270) wprowadza m.in.:

- zasady i warunki nabywania prawa do rodzinnego kapitału opiekuńczego , tzw. RKO oraz

- zasady dofinansowania do pobytu dziecka w instytucji opieki dla dzieci do lat 3.

Rodzinny kapitał opiekuńczy (RKO):

- mogą otrzymać rodzice na dzieci od pierwszego dnia miesiąca, w którym dziecko ukończy 12. miesiąc życia do ostatniego dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc, w którym ukończy 36. miesiąc życia;

- nie zależy od dochodu rodziny;

- wyniesie w sumie do 12 tyś. zł na drugie i kolejne dziecko (rodzice będą mogli zdecydować czy chcą otrzymywać świadczenie w wysokości 500 zł przez 24 miesiące, czy w wysokości 1000 zł przez 12 miesięcy);

- będzie przekazywany w formie bezgotówkowej co miesiąc na wskazany przez rodzica we wniosku numer rachunku płatniczego.

Aby uzyskać rodzinny kapitał opiekuńczego rodzic musi złożyć do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wniosek:

- RKO-R – jeśli jesteś rodzicem dziecka,
- RKO-O – jeśli wystąpiłeś do sądu opiekuńczego z wnioskiem o przysposobienie dziecka.

Wniosek o rodzinny kapitał opiekuńczy i załączniki do niego można złożyć **wyłącznie elektronicznie.**

Wniosek RKO-R i RKO-O można złożyć przez:

- Platformę Usług Elektronicznych (PUE) ZUS;

- [portal Emp@tia](https://portal.emp@tia.gov.pl);

- swój bank.

Jeżeli złożysz wniosek przez bank albo portal Emp@tia, a nie masz profilu na PUE ZUS, Zakład Ubezpieczeń Społecznych założy Ci taki profil na podstawie danych z wniosku o rodzinny kapitał opiekuńczy.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku?

Aby otrzymać rodzinny kapitał opiekuńczy musisz dołączyć do składanego elektronicznie wniosku:

- zaświadczenie sądu opiekuńczego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie przysposobienia dziecka z datą wystąpienia do sądu – jeśli przyjąłeś dziecko na wychowanie,
- oświadczenie o dacie przyjęcia na wychowanie dziecka, w stosunku do którego wystąpiłeś do sądu z wnioskiem o wszczęcie powstępowania w sprawie jego przysposobienia,

- decyzję albo zaświadczenie dyrektora szkoły publicznej o odroczeniu obowiązku szkolnego – jeśli dziecko od 7 do 10 lat ma odroczony obowiązek szkolny,
- orzeczenie sądu o ustanowieniu opieki naprzemiennej – jeśli opiekujesz się dzieckiem na przemian z drugim rodzicem (z którym rozwiodłeś się, żyjesz w separacji lub rozłączeniu) w porównywalnych i powtarzających się okresach,
- dokument potwierdzający charakter pobytu cudzoziemca w Polsce np. karta pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, kartę stałego pobytu (nie dotyczy to obywateli UE/EFTA).

Dofinansowanie do pobytu dziecka w instytucji opieki dla dzieci do lat 3 – żłobku, klubie dziecięcym czy u dziennego opiekuna:

- mogą otrzymać rodzice, których dziecko uczęszcza do żłobka, klubu dziecięcego albo jest objęte opieką sprawowaną przez dziennego opiekuna, jeżeli nie został przyznany na to dziecko rodzinny kapitał opiekuńczy, o którym mowa powyżej;

- przysługiwać będzie w **wysokości 400 zł miesięcznie**, nie więcej jednak niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka.

Przez opłatę rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna rozumie się miesięczną opłatę ponoszoną przez rodzica za pobyt dziecka w ww. instytucjach z uwzględnieniem przyznanych zniżek. Do opłaty rodzica za pobyt dziecka **nie wlicza się** opłaty za wyżywienie.

Środki pieniężne będą przekazywane na rachunek bankowy podmiotu prowadzącego instytucję opieki.

Ważne terminy dla rodziców i instytucji opieki

Ta forma wsparcia będzie obowiązywać **od 1 kwietnia 2022 r.** i od tej też daty zainteresowani rodzice będą mogli złożyć **do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** wnioski o dofinansowanie.

Podmioty prowadzące instytucje opieki dla dzieci do lat 3 będą zobowiązane co miesiąc do przekazywania do systemu Rejestr Żłobków informacji o dzieciach uczęszczających do instytucji opieki oraz ich rodzicach. Dane te są potrzebne do przyznania dofinansowania przez ZUS. Dane te nie będą ujawniane na stronach gminy prowadzącej rejestr żłobków i klubów dziecięcych oraz wykaz dziennych opiekunów i stronach ministra właściwego do spraw rodziny.

- **Rodzice** ubiegający się o objęcie dziecka opieką w instytucji opieki są zobowiązani przedstawić rozszerzone dane dzieci i rodziców w **formie oświadczenia**. Rodzic jest zobowiązany przedstawić m.in: imię, nazwisko, datę urodzenia oraz numer PESEL dziecka, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość. Dodatkową daną w stosunku do dotychczas podawanych jest numer i seria dokumentu potwierdzającego tożsamość, gdy nie nadano numeru PESEL. Ponadto rodzic jest zobowiązany przedstawić: imiona, nazwiska, daty urodzenia oraz numery PESEL rodziców, a w przypadku gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość. Dotychczas daty urodzenia podawano, gdy nie nadano numeru PESEL. Dodatkową daną w stosunku do dotychczas podawanych jest także numer i seria dokumentu

potwierdzającego tożsamość, gdy nie nadano numeru PESEL. Rodzic jest zobowiązany do podania także adresu poczty elektronicznej i numeru telefonu rodziców (dotychczas ich podanie było fakultatywne).

- Również **rodzice dzieci** już uczęszczających do instytucji opieki są **zobowiązani** do przekazania podmiotowi prowadzącemu instytucję opieki następujących danych: numer i seria dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka – w przypadku gdy dziecku nie nadano numeru PESEL; daty urodzenia rodziców; numery i serie dokumentów potwierdzających tożsamość rodziców – w przypadku gdy rodzicom nie nadano numeru PESEL; adres poczty elektronicznej i numer telefonu rodziców – o ile dane te uległy zmianie albo nie zostały przekazane przez rodziców dzieci objętych opieką w żłobku, klubie dziecięcym lub objętych opieką dziennego opiekuna podmiotowi prowadzącemu instytucję.
- Podmiot prowadzący instytucje opieki zawiadamia rodziców o tym obowiązku **do 31 grudnia 2021 r.**, a rodzice przekazują te dane **do 14 stycznia 2022 r.** Rodzice przekazują dane podmiotowi prowadzącemu instytucje opieki w sposób ustalony przez podmiot prowadzący.
- Informacja dotycząca dzieci uczęszczających do instytucji opieki będzie przekazywana przez podmioty prowadzące instytucje **co miesiąc od kwietnia 2022 r. w terminie 5 dni roboczych liczonych od pierwszego dnia danego miesiąca**, według stanu za poprzedni miesiąc. Podmioty prowadzące instytucje opieki – inne niż gminy – będą zobowiązane do przekazywania informacji poprzez portal **PIU Emp@tia**, na którym udostępniony zostanie formularz, natomiast gminy będą uzupełniać dane w systemie **Rejestr Żłobków**.
- Podmioty prowadzące instytucje opieki będą również składać informację **za styczeń i luty 2022 r. - do 31 marca 2022 r.** Dane te dotyczą dzieci uczęszczających do instytucji, ich rodziców, nr rachunku bankowego podmiotu prowadzącego instytucję, na który ZUS będzie przysyłał środki.

Wnioski od 1 kwietnia 2022 r.

Od 1 kwietnia 2022 r. rodzice będą mogli składać wnioski do ZUS o ustalenie prawa do dofinansowania.

Jeśli rodzice złożą taki wniosek **do końca maja 2022 r.** to prawo do dofinansowania zostanie ustalone **od 1 stycznia 2022 r.** Dofinansowanie przyznawane będzie bez względu na dochody rodziny. Analogicznie jak w przypadku rodzinnego kapitału opiekuńczego, **wnioski do ZUS będzie można składać wyłącznie w formie elektronicznej**, za pośrednictwem jednego z trzech kanałów wnioskowania: PUE ZUS, bankowości elektronicznej bądź ministerialnej platformy Empatia.

Dofinansowanie będzie przekazywane bezpośrednio podmiotowi prowadzącemu instytucję opieki, który będzie zobowiązany do obniżenia opłaty rodziców za pobyt dziecka w instytucji. Co ważne, dofinansowanie będzie przysługiwać przez okres uczęszczania dziecka do żłobka, klubu dziecięcego lub objęcia opieką przez dziennego opiekuna.

Dodatkowy obowiązek dla podmiotów prowadzących lub chcących prowadzić instytucje opieki inne niż gminy.

Konto organizacji na PIU Emp@tia

O stycznia 2022r. zmianie uległy zasady korzystania z systemu PIU Emp@tia przez podmioty prowadzące lub chcące prowadzić instytucje opieki inne niż gminy.

Podmioty inne niż gmina, chcąc złożyć jakiegokolwiek wniosek typu RKZ – zobowiązane są do założenia w systemie PIU Emp@tia **konto organizacji**, z którego poziomu będą tworzyć wysyłać dokumenty typu RKZ.

Konto organizacji może założyć **tylko i wyłącznie właściciel** podmiotu prowadzącego, który w celu uwierzytelnienia musi dysponować profilem zaufanym, podpisem osobistym lub kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Zakładanie konta organizacji

- Podmioty prowadzące instytucje opieki, **które mają już zarejestrowaną** przynajmniej **jedną instytucję opieki** w rejestrze żłobków, klubów dziecięcych lub w wykazie dziennych opiekunów **konto organizacji** zakładają za pomocą wniosku RKZ- 2, gdzie do wyboru będzie dostępna tylko nowododana opcja „Dane właściciela”. Wniosek z opcją „Dane właściciela” służy wyłącznie do założenia konta organizacji. Ewentualna zmiana lub aktualizacja dotychczasowych danych podmiotu i instytucji możliwa będzie wyłącznie z kontekstu utworzonego konta organizacji.

- Podmioty, które **jeszcze nie mają zarejestrowanej** instytucji opieki w rejestrze żłobków, klubów dziecięcych lub w wykazie dziennych opiekunów **konto organizacji** zakładają za pomocą wniosku RKZ- 1. Rejestracja pierwszej instytucji oraz założenie konta organizacji jest możliwe tylko poprzez złożenie wniosku RKZ -1 w kontekście osoby fizycznej.

Osoba składająca wniosek RKZ-1 lub RKZ -2 jest informowana o wyniku rozpatrzenia wniosku oraz o fakcie utworzenia konta organizacji. Informacja wysyłana jest automatycznie na adres email podany we wniosku.